

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-08-13

Ärendenummer SMF-2024-01852

Handläggare

Rasmus Wicander

Telefon: 031-365 57 25

E-post: rasmus.wicander@stadsmiljo.goteborg.se

Tjänsteutlåtande gällande Remiss från Justitiedepartementet - Betänkandet Allmänna sammankomster och Sveriges säkerhet (SOU 2024:52)

Förslag till beslut

1. Stadsmiljönämnden avstår från att ta ställning i ärendet då nämnden inte ser någon nämnbar påverkan på förvaltningens ansvarsområde.
2. Stadsmiljönämnden översänder stadsmiljöförvaltningens tjänsteutlåtande till Kommunstyrelsen som stadsmiljönämndens eget yttrande.
3. Stadsmiljönämnden justerar paragrafen omedelbart.

Sammanfattning

Stadsmiljönämnden ska besvara remissen ”Betänkandet Allmänna sammankomster och Sveriges säkerhet (SOU 2024:52)” av Justitiedepartementet. Under senare tid har Sveriges säkerhetspolitiska läge allvarligt försämrats. Det råder ett högt terrorhot mot Sverige och landet står i fokus för våldsbejakande extremism. Vissa företeelser i samband med demonstrationer har bidragit till detta. Syftet med utredningen är utreda förutsättningarna för och lämna författningsförslag som innebär att omständigheter som hotar Sveriges säkerhet kan beaktas vid tillståndsprövningen för allmänna sammankomster och vid överväganden om att ställa in och upplösa allmänna sammankomster.

Förvaltningen ser ingen nämnbar påverkan på förvaltningens ansvarsområde av förslagen i utredningen. Det finns dock vissa delar av lagförslagen i SOU 2024:52 som kan medföra konsekvenser för förvaltningens verksamheter, såsom otillåtna sammankomster, skadegörelse och nedskräpning. Förvaltningen bedömning är dock att eventuella kostnader förväntas kunna hanteras inom befintliga ramar.

Bedömning ur ekonomisk dimension

När de gäller de ekonomiska konsekvenserna berör övervägandena och förslagen i utredningen i första hand Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och de allmänna förvaltningsdomstolarna. Förslagen kan medföra ökade kostnader för kommunerna, både i form av ökad arbetsbelastning och eventuellt behov av ytterligare säkerhetsåtgärder. Förvaltningens bedömning är dock att kostnaderna förväntas kunna hanteras inom befintliga ramar.

Det en risk för att anordnare av sammankomster underlåter att söka tillstånd och i stället håller sammankomsten utan tillstånd till följd av risken för avslag. Om tillstånd nekas för

en sammankomst, men denna ändå genomförs utan tillstånd, kan risken för skador på förvaltningens egendom öka. Detta kan leda till ökade kostnader för reparationer och underhåll av offentlig infrastruktur, samt för sanering och upprätthållande av ordning. Förvaltningen kan behöva avsätta extra resurser för att hantera sådana situationer, vilket kan belasta förvaltningens budget. Det bör dock beaktas att de som har anordnat sammankomster som lett till sådana konsekvenser för säkerheten, normalt har intresse av att söka tillstånd eller att fästa Polismyndighetens uppmärksamhet på sammankomsten av omsorg om sin egen personliga säkerhet.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen bedömer att det finns ett par miljökonsekvenser kopplade till förslagen om att reglera allmänna sammankomster med hänsyn till Sveriges säkerhet. Om tillstånd nekas och sammankomster ändå genomförs utan tillstånd, kan detta leda till en ökad risk för skador på miljön. Olagliga sammankomster kan resultera i förstörelse av offentlig och privat egendom, vilket inkluderar gröna ytor, parker och andra naturmiljöer. Kommunerna kan därför behöva hantera dessa miljöskador, vilket innebär ökade kostnader och administrativ börda för att återställa skadade områden.

De föreslagna reglerna om att begränsa eller ställa in sammankomster för att skydda Sveriges säkerhet bedöms inte i sig ha betydande negativa miljökonsekvenser. Reglerna syftar främst till att säkerställa ordning och skydd för människor, och eventuella miljökonsekvenser anses vara marginella i detta sammanhang.

Bedömning ur social dimension

Med tanke på den snäva utformningen av möjligheten att beakta hänsyn till Sveriges säkerhet som även de mest långtgående förslagen innebär blir konsekvenserna för yttrande-, mötes- och demonstrationsfriheterna begränsade. Samtidigt som Sveriges säkerhet kan värnas i större omfattning. Förslagen i utredningen innebär inga konsekvenser för jämställdheten eller för barns villkor.

Samverkan

Stadsmiljöförvaltningen har gjort bedömningen att samverkan inte behöver ske.

Bilagor

1. Allmänna sammankomster och Sveriges säkerhet – SOU 2024:52

Ärendet

Stadsledningskontoret har översänt Justitiedepartementets remiss ”Betänkandet Allmänna sammankomster och Sveriges säkerhet (SOU 2024:52)” till Stadsmiljönämnden och andra nämnder i staden för yttrande.

Remissvaret ska vara till stadsledningskontoret till handa senast 2024-10-01

Beskrivning av ärendet

Regeringen beslutade den 18 augusti 2023 att ge en särskild utredare i uppdrag att utreda förutsättningarna för och lämna författningsförslag som innebär att omständigheter som hotar Sveriges säkerhet kan beaktas vid tillståndsprövningen för allmänna sammankomster och vid överväganden om att ställa in och upplösa allmänna sammankomster.

Under senare tid har Sveriges säkerhetspolitiska läge allvarligt försämrats. Det råder ett högt terrorhot mot Sverige och landet står i fokus för våldsbejakande extremism. Vissa företeelser i samband med demonstrationer har bidragit till detta. Hot mot Sverige som land, det svenska samhället i stort, svenska intressen utomlands och svenskar i utlandet har förekommit från en mängd aktörer efter vissa demonstrationer i Sverige. Dessa aktörer har utnyttjat händelser i Sverige som förevändning för att hetsa och bruka våld, bland annat genom att svenska beskickningar har attackerats. Flera av de demonstrationer som verkat hotdrivande mot Sverige har arrangerats av enskilda extremister och provocatörer som är utländska medborgare.

I 2 kap. ordningslagen finns bestämmelser om möten och demonstrationer som anordnas eller är öppna för allmänheten; allmänna sammankomster. Enligt dessa bestämmelser kan Polismyndigheten vägra tillstånd till, upplösa eller meddela villkor eller förnyande förbud för en allmän sammankomst med hänsyn till ordningen eller säkerheten på platsen för sammankomsten. Om det är nödvändigt med hänsyn till att Sverige är i krig eller krigsfara kan regeringen enligt 2 kap. 15 § ordningslagen föreskriva att allmänna sammankomster inte får hållas inom ett visst område. Utöver detta bemyndigande för regeringen ger ordningslagen inte något utrymme för begränsningar av mötes- och demonstrationsfriheterna med hänsyn till Sveriges säkerhet.

Lagförändringar enligt SOU 2024:52

Förbud för utvisade utlänningar

Utlänningar som har utvisats på grund av säkerhetsskäl får inte anordna eller delta i allmänna sammankomster under den tid deras utvisning gäller.

Förbud efter tidigare farliga sammankomster

Polismyndigheten kan förbjuda nya sammankomster av samma typ om tidigare sammankomster har utgjort en fara för Sveriges säkerhet.

Områdesförbud

Förslag på att förbjuda sammankomster inom vissa specifika områden, oavsett tid och syfte, vilket skulle kräva särskilt lagstöd.

Förbud mot framtida sammankomster

Polisen kan förbjuda framtida sammankomster om tidigare liknande sammankomster har medfört allvarliga säkerhetsstörningar.

Straff för brott mot villkor

Överträdelser av villkor som polisen satt upp för en sammankomst kan leda till att sammankomsten upplöses och att överträdelserna straffas.

Förvaltningens bedömning

Syftet med utredningen är utreda förutsättningarna för och lämna författningsförslag som innebär att omständigheter som hotar Sveriges säkerhet kan beaktas vid tillståndsprövningen för allmänna sammankomster och vid överväganden om att ställa in och upplösa allmänna sammankomster. Förvaltningen ser ingen nämnbar påverkan på förvaltningens ansvarsområde. Dock kan lagförslagen i SOU 2024:52 innebär ett antal konsekvenser för förvaltningens verksamheter, såsom otillåtna sammankomster, skadegörelse och nedskräpning.

Påverkan på yttrande- och mötesfrihet

Förvaltningen kan behöva hantera en ökning av tillståndsansökningar för allmänna sammankomster där säkerhetsskäl kan påverka utfallet. Detta kan innebära att vissa sammankomster nekas eller får strikta villkor, vilket kan påverka hur kommunerna planerar och genomför offentliga arrangemang.

Ökad administrativ börda

Förvaltningen kan uppleva en ökad administrativ börda eftersom ärenden som involverar säkerhetsbedömningar kräver mer omfattande utredningar och samarbete med andra myndigheter såsom Kronofogden och Polismyndigheten.

Förändrade arbetsprocesser

Förvaltningen kan behöva justera sina rutiner och processer för att anpassa sig till de nya krav som lagförslaget ställer. Detta inkluderar förändringar i hur tillståndsärenden handläggs och hur förvaltningens resurser fördelas för att säkerställa att säkerhetskrav uppfylls.

Ekonomiska konsekvenser

Förslagen kan medföra ökade kostnader för förvaltningen, både i form av ökad arbetsbelastning och eventuellt behov av ytterligare säkerhetsåtgärder. Dessa kostnader förväntas dock kunna hanteras inom befintliga ramar. Vid otillåtna sammankomster kan det innebära trafikstörningar som drabbar samhället i stort, ej specifikt Göteborgs Stad.

Begränsning av kulturarrangemang

Vissa kommunala kulturarrangemang kan påverkas om dessa bedöms utgöra säkerhetsrisker, även om risken för detta anses vara låg. Kommunerna kan behöva överväga hur de organiserar offentliga evenemang och säkerställer att dessa uppfyller de nya säkerhetskraven.

Ökade kostnader för skador vid icke tillståndsgivna samlingar

Om tillstånd nekas för en sammankomst, men denna ändå genomförs utan tillstånd, kan risken för skador på förvaltningens egendom öka. Detta kan leda till ökade kostnader för reparationer och underhåll av offentlig infrastruktur, samt för sanering och upprätthållande av ordning. Förvaltningen kan behöva avsätta extra resurser för att hantera sådana situationer, vilket ytterligare kan belasta förvaltningens budget.

Camilla Wallin

Anders Ramsby

Avdelningschef

Förvaltningsdirektör